

Havi Mihály

Haydn Joseph

vonult. — Neje: Olajos Róza, színésznő, sz. 1851-ben, Mezőtúron. Színipályára lépett 1875-ben, ifj. Károlyi Lajosnál. Második neje: Szatmári Rózi, sz. 1860-ban, Debrecenben. Színpadra lépett 1875-ben, u. o. Nyugalomba vonult 1909. dec. 27-én. Megh. 1910. október 1-én, Budapesten. Leánya: Havi Rózi (egy időben Ernyei Emilné), sz. 1884. júl. 6-án, Debrecenben. Színésznő lett 1901. virágvasárnapján. — H. Etel, karénekesnő volt a Király Színházban. (Sz. 1890-ben, Debrecenben.)

**Havi Mihály** (havasfalvi), cs. n. Hídegh, színész, sz. 1810. jún. 26-án, Gyergyószentmiklóson, megh. 1864. ápr. 7-én, Pesten. Gimnáziumát szülővárosában, Enyeden és Aradon végezte, aztán papi pályára lépett; azonban még mint növendékpap elhagyta e pályát és színésszé lett, majd 1835-ben a budai magyar színész-társasághoz szerződött. Tagja volt a pesti Nemzeti Színháznak is. (1838-ban kardalnok volt ott.) 1838—39-ben a kassai színháznál lépett fel először nagyobb szerepekben. 1845—46-ban Kolozsvárott, 1857-ben Szabadkán és Szegeden tenorista volt és azután 1858—68-ban színigazgató volt Kolozsvárott. Maradandó érdemeit szerzett azzal, hogy a magyar dalszínészetet a külfölddel is megismertette. 1847-ben Szabó Józseffel együtt igazgatója volt azon pécsi magyar dal- és tánc-társulatnak, mellyel a bécsi udvari Operaházban és Olaszországban vendégszerepelt. Külföldi körútjáról a »Pesti Divatlap« 1847. évi 28-iki számában számol be, »Magyar Dalnok és Táncársaság külföldön« cím alatt. Onnan 1847. okt. 22-én visszatérve, felléptette társaságát a pesti Nemzeti Színházban is. 1848-ban e társulattal Párizsban és Brüsszelben is járt. 1849-ben Komáromban lapot szerkesztett. 1860-ban Bukarestbe megy, a következő magyar operai társulattal: Simonyi Károly, Vadász József, Bartha Elek, Palatkay Gábor, Ferdinand, Főző, Szabó Mózes, Tar Csátár, Albisi László és neje, Szabó Eszter, Follunisz János és neje, Fridrikné, Schinek Jozefa, Pauli Richárd, Marcell, Ormai, Jekelfalussy, Káldy Gyula, Aranyvári Emilia, Mayer Lujza, Montella, stb. Első előadásuk jún. 5-én volt, miről a »Hölgyfutár« így ír: »Tegnap volt az első színi

előadás. Hunyadi László adatott, minden román által a legnagyobb tetszéssel fogadtatva. Kuza herceg jelen volt, a színház oly tele, hogy a belépti jegyek további osztását meg kellett szüntetni!« E vállalkozás azonban mégis kudarcra végződött. Belebukott. Erre H. feljön a fővárosba és Szerdahelyi Kálmánnal színházi lapot szerkeszt »Színházi Láteső« (L. o.) cím alatt. Színműfordításai: »Monaldeschi«, szomorújáték 3 felv., Dumas S. után Both német átdolg. után. 1837. okt. 23. Nemzeti Színház. »Alessandro Stradella«, opera 3 felv. 1855. jún. 9. U. o. »Éjszak csillaga«, nagy opera 3 felv. Bem. 1856. jan. 31. Nemzeti Színház. »Fortunio bájdala«, operett énekrészei. 1862. U. o. »A kofák«, vígoperett 1 felv. Írta Lapointe Armand. Zen. szerz. Offenbach Jakab. Bem. 1863. okt. 3. Budai Népszínház. »A párisi operabábi civódás«, vj. 1 felv. Vencontin Eugen után, 1864. június 23. U. o. »A békebontó«, vj. Benedix után. 1869. augusztus 23. U. o. »A nürnbergi babak«, vígopera 1 felv. Budapest. 1884. »Eljegyzés lámpafény mellett«, Offenbach operettje, Follinusszal fordította. »Orpheus az alvilágban«, operett 3 felv. »Az arisztokraták gyermekei«, életkép 1 felv. Írta Megerle Teréz. »A bubagyáros«, vígopera 1 felv. Szöv. írta Leuven és Beauplan. Zen. szerz. Adam Adolf. — Neje: Szathmáry Zsuzsanna, színésznő, 1838-ban lépett a színipályára. Működött Kolozsvárott, 1842—1845-ig. 1872-ben a Nemzeti Színháznál találjuk. — Fia: H. Lajos, színész. (L. o.)

**Hay Vilma**, kardalosnő, sz. 1899-ben Budapesten.

**Haydn Joseph**, osztrák zeneszerző, sz. 1732. ápr. 1-én, Rohrauban, megh. 1809. máj. 31-én, Bécsben. 1761 májustól—1790-ig herceg Esterházy Miklós kismartoni zenekarának és színházának karmestere volt, majd Londonban működött, ahol nagy kitüntetésben volt része és az angol társadalom nagy méltánylása mellett szerzette legfőbb kompozícióit. Élete utolsó éveit Bécsben töltötte. Az összes művei 80 kötetet tesznek ki és igen változatosak. Mintegy 104 szimfóniát, sok vonósnégyest,